370. Nefndarálit

um frv. til l. um breyt. á l. nr. 75 27. júní 1941, um varnir gegn útbreiðslu nokkurra næmra sauðfjársjúkdóma og stuðning til bænda, er bíða tjón af þeim.

Frá öðrum minni hl. landbúnaðarnefndar.

Frumvarp þetta, sem borið var fram á fyrri hluta þings, hefur legið lengi í landbúnaðarnefnd. Var þegar ljóst, er farið var að ræða málið í nefndinni, að eigi mundi nást samkomulag um aðalefni þess: niðurfellingu vegafjár og þá framkvæmd í úthlutun uppeldisstyrksins, að algerlega væri gengið fram hjá þeim frádrætti, sem miðaður væri við það, sem kalla mætti eðlileg vanhöld. Um upphæð uppeldisstyrksins, 25 kr. á lamb, þegar frá er dregið eðlilegt viðhald ærstofnsins, var hins vegar enginn ágreiningur, enda er sú upphæð í samræmi við ákvörðun mæðiveikinefndar á styrknum, sem nýlega er um garð gengin. Ég, sem undirrita þetta nefndarálit, tel, að þeirri úthlutun á uppeldisstyrknum, sem mæðiveikinefnd hefur nýlega lokið við, sé, þegar á allt er litið, mjög í hóf stillt, bæði að því er upphæðina á hvert lamb snertir og hinsvegar þær reglur, sem lagðar eru til grundvallar fyrir úthlutuninni. Í þessu felst verulegur stuðningur til fjáreigenda til þess að klifa upp þann erfiða hjalla að veita fjárpestarfaraldrinum nokkurt viðnám og til að standast þá raun, sem fjárfellirinn bakar þeim. Þó ber engan veginn svo á það að líta, að mín skoðun falli á þá lund, að það væri nokkur ofrausn til handa fjáreigendum, sem búa á fjárfellissvæðunum, þótt þeir fengju uppeldisstyrk samkvæmt þeirri reglu, sem í frv. felst. Okkur, sem stöndum í því stríði að eiga í höggi við þennan geigvænlega faraldur, er það ofurvel ljóst, að svo er ekki. En á það verður að líta, að þegar slíkt áfall ber að höndum sem nú háir miklum meiri hl. sauðfjárframleiðendanna í landinu, þá er ekki hægt að gera kröfu til þess, að það fjármagn sé á hverjum tíma tiltækt í ríkissjóði, að þess sjáist ekki veruleg merki í afkomu þeirra manna, sem þessi óhamingja bitnar á. Hitt er að sjálfsögðu frá þjóðhagslegu sjónarmiði séð alveg sjálfsögð öryggisráðstöfun, að veita þann stuðning í þessari baráttu, sem að verulegu gagni kemur og útlit er fyrir, að hægt verði að inna af hendi, meðan þetta erfiðleikaástand, sem bændurnir eiga nú við að etja, stendur yfir, — og enginn sér, enn sem komið er, fyrir endann á. Ég tel, að þau ákvæði þessa frv., að 25 kr. uppeldisstyrkur verði veittur á hvert gimbrarlamb, sem á er sett, og að styrkurinn hækki eða lækki eftir því, sem gildandi verðvísitala segir til, eigi að lögfesta samtímis því, sem tekin er upp í lögin frádráttarregla sú fyrir eðlilegu viðhaldi ærstofnsins, sem mæðiveikinefnd fylgdi við nýafstaðna úthlutun uppeldisstyrksins. Enn fremur vil ég rýmka ákvæði laganna að því er snertir uppeldisstyrkinn, þannig að aðstaða þeirra manna, sem koma sér upp fjárstofni, verði hliðstæð við bændur, er styrks njóta.

Ég legg því til, að frv. verði fært í það horf, er ég nú hef lýst, og verði það gert, tel ég, að frv. þetta sé ekki ófyrirsynju fram komið og í þannig lagaðri afgreiðslu þess felist aukið öryggi þeim til handa, er styrksins njóta, auk þess sem það tryggir betur en ella lífsafkomuskilyrði þjóðarinnar. Hins vegar er ég alveg mótfallinn því ákvæði þessa frv. að fella með öllu niður úr lögunum heimildina um fjárframlag til vegagerða. Það tel ég, að sé mjög misráðið, því að fé það, sem veitt hefur verið í þessu skyni, hefur komið að mjög miklum notum og mun gera það, svo mjög sem áfátt er enn víða um akvegi, sem eru eitt meginlífsskilyrði nútímabúskapar.

Ég get engan veginn fallizt á þá afgreiðslu þessa máls að vísu frv. frá með rökstuddri dagskrá, eins og meiri hluti landbúnaðarnefndar leggur til. Eins og fyrr segir, tel ég það til verulegra bóta, að tekin séu upp í lögin þau ákvæði, er ég hef nokkuð rætt um hér að framan, og legg ég því til, að frumvarpið verði afgreitt með svo hljóðandi

BREYTINGUM:

1. Við 2. gr. Greinin verði svo hljóðandi:
   5. töluliður 27. gr. laganna orðist þannig.
   Til þess að styrkja fjáreigendur til að ala upp sauðfé í skarðið fyrir það fé, er þeir hafa misst af völdum þessara sjúkdóma, og vegna ráðstafana, er leiðir af framkvæmd laga þessara. Auk þess geta komið til greina fjáreigendur, er koma sér upp fjárstofni þannig, að aðstaða verði hliðstæð við bændur, er styrks njóta. Við útreiknings uppeldisstyrks skal þó ætla eðlilegt viðhald sem svarar 15% af ærstofninum, eins og hann er ár hvert, og koma þau lömb ekki til greina við úthlutun uppeldisstyrks.
   Uppeldisstyrkur á gimbrarlömb, sem eru umfram áðurgreind 15%, skal vera 25 kr. á hvert ásett lamb haustið 1941, miðað við þá verðvísitölu, er gilti í október sama ár. Styrkur á ásett lömb hækkar eða lækkar eftir því, sem gildandi verðvísitala segir til fyrir október það haust, er lömbin eru sett á.
2. Við 3. gr. Greinin falli niður.
3. Við 4. gr. Greinin falli niður.
4. Við 5. gr. Greinin falli niður.
5. Við 6. gr. Greinin falli niður.
6. Við 7. gr. Greinin falli niður.
7. Við 8. gr. Greinin orðist svo:
   Aftan við 36. gr. laganna bætist: Er ráðherra heimilt, eftir tillögum nefndarinnar, að verja fé úr ríkissjóði til að kosta flutning slíkra lamba, einkum hrútlamba, milli hérað.

Alþingi, 7. maí 1942.

Pétur Ottesen.